

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi valtionavustuslain ja valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

Johdanto

Valtionavustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointi -hankkeessa eli valtionavustushankkeessa (VM212:00/2018) kehitetään valtionapuviranomaisten yhteisiä tietojärjestelmäpalveluja. Niiden käyttöönotto edellyttää lakimuutoksia. Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoja hallituksen esityksen luonnoksesta laeiksi valtionavustuslain ja valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta.

Valtionavustuslaki 688/2001 säätelee valtionavustusten myöntämistä yleislakina. Laki valtiokonttorista 305/1991 säätelee muun muassa Valtiokonttorin tehtäviä. Tavoitteena on antaa hallituksen esitys lakien muuttamisesta eduskunnalle pian kevätistuntoaikauden 2021 alkupuolella.

Tietojärjestelmäpalvelut on tarkoitus ottaa käyttöön vaiheittain saman vuoden syksystä alkaen.

Tausta

Valtiovarainministeriö asetti maaliskuussa 2019 viisivuotisen hankkeen valtionavustustoiminnan kehittämiseksi ja digitalisoimiseksi (VM212:00/2018). Tarkoituksena on luoda ja muotoilla uusi toimintamalli, joka ohjaa valtionavustustoimintaa kokonaisuutena valtionavustusohjelmien valmistelusta valtionavustusten käytön valvontaan ja valtionavustuksella rahoitettavan toiminnan arviointiin. Uusi toimintamalli yhdenmukaistaa käytäntöjä, kuten valtionavustustoiminnan taloushallintoa ja raportointia sekä valtionavustustoiminnassa käytettävää kieltä.

Valtionapuviranomaisille kehitetään yhteisiä tietojärjestelmäpalveluja eli valtionavustustoiminnan tietojärjestelmä, joka parantaa valtionavustustoimintaa koskevan tiedon hallintaa ja hyödyntämistä. Tietoa käytetään esimerkiksi valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden osoittamiseksi ja kehittämiseksi sekä valtionavustusten kohdentamiseksi.

Valtionavustustoiminnan tietojärjestelmän muodostavat

- valtionavustushakujen julkaisemisen ja asioinnin (haeavustuksia.fi),
- valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön (tutkiavustuksia.fi) sekä

- valtionavustusten käsittelyn ja hallinnan digitaaliset palvelut.

Valtionavustustoiminnan tietojärjestelmästä käytetään lyhennettä VA-tietojärjestelmä.

Valtionavustushanke perustuu pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman (2015) kärkihankkeeseen julkisten palveluiden digitalisoinnista. Opetus- ja kulttuuriministeriö valmisteli osana kärkihanketta Valtionavustusten digitalisoinnin esiselvityksen. Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi vuonna 2018 valtionavustushanketta koskevia toimenpiteitä. Valtionavustushanke päättyy vuoden 2023 lopussa.

Tavoitteet

Valtionavustustoimintaa kehitetään ja digitalisoidaan, jotta valtionavustusten hakeminen ja myöntäminen on entistä sujuvampaa. Valtionavustustoiminnan uusi toimintamalli ja sitä tukevat yhteiset tietojärjestelmäpalvelut lisäävät valtionavustustoiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä edistävät yhteistyötä, mitä tarvitaan entistä enemmän yhteiskunnallisten ilmiöiden monimutkaistuessa.

Valtionavustustoiminnan tietojärjestelmää koskeva lakimuutos ei välittömästi edellytä yhteisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöönottoa. Sen sijaan pitkän ajan tavoitteena on, että valtionavustustoiminnan tietojärjestelmä otetaan käyttöön koko valtionhallinnossa edellä kuvattujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Uutta, digitalisoitua toimintamallia kehitetään avoimesti ja asteittain valtionapuviranomaisten ja valtionavustusten hakijoiden kanssa hankekauden ajan. Valtionapuviranomaisten tehtävät ja toimivalta säilyvät valtionavustusasioiden käsittelyssä, kuten valtionavustusten myöntämisessä.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelussa julkaistuun lausuntopyyntöön kysymyksineen. Lausunnon antamiseksi ei tarvitse vastata jokaiseen kohdennettuun kysymykseen, vaan lausunnonantaja arvioi, mihin asioihin se haluaa keskittyä launnossaan.

Lausuntopyynnön lopussa on mahdollisuus antaa yleistä palautetta sekä hallituksen esityksen luonnoksesta että valtionavustustoiminnasta. Lausunnonantaja voi oman harkintansa mukaan koota myös esimerkiksi hallinnonalansa tai toimialansa muiden valtionapuviranomaisten näkemyksiä ja liittää ne lausuntoonsa.

Lausunnon voi antaa joko organisaatio tai yksittäinen henkilö. Lausuntopalvelun käyttäminen edellyttää rekisteröitymistä ja kirjautumista. Lausuntopalvelun käyttöohjeet on julkaistu lausuntopalvelun Ohjeet-välilehdellä.

Lausuntopyyntö toimitetaan jakelussa mainituille organisaatioille, jotka ovat esimerkiksi valtionapuviranomaisia tai toimivat valtionavustushankkeen sidosryhminä esimerkiksi

jaostotyössä. Lausuntopyyntöä voi jakaa vapaasti edelleen. Lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelun lisäksi Hankeikkunassa.

Aikataulu

Lausuntopyyntö on julkaistu tiistaina 22.12.2020. Hallituksen esityksen luonnosta koskeva lausunto pyydetään antamaan viimeistään perjantaina 5. helmikuuta 2021. Lausunnot kootaan ja analysoidaan välittömästi tämän jälkeen, jotta hallituksen esitys voidaan antaa eduskunnalle pian kevätistunto-kauden 2021 alkupuolella.

Valmistelijat

Hallituksen esityksen säädösvalmisteluun liittyvissä kysymyksissä lisätietoja antaa

Jouko Narikka, lainsäädäntöjohtaja
valtiovarainministeriö
puh. 0295 530 017
jouko.narikka@vm.fi

Valtionavustustoiminnan kehittämiseen ja digitalisointiin liittyvissä kysymyksissä lisätietoja antaa

Tuula Lybeck, hankejohtaja
valtiovarainministeriö
puh. 0295 530 595
tuula.lybeck@vm.fi

Tiedonhallintaan liittyvissä kysymyksissä lisätietoja antaa

Merja Irjala, projektipäällikkö
valtiovarainministeriö
puh. 0295 530 622
merja.irjala@vm.fi

Yhteisiin tietojärjestelmäpalveluihin liittyvissä kysymyksissä lisätietoja antaa

Joose Niemi, erityisasiantuntija
valtiovarainministeriö
puh. 0295 530 472
joose.niemi@vm.fi

Linkit

<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM212:00/2018> - Tutustu Valtionavustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointi -hankkeeseen ja osallistu keskusteluun sosiaalisessa mediassa tunnisteilla valtionavustukset ja valtionavustushanke.

Liitteet:

[HE luonnos 21122020.docx](#) - Liite sisältää luonnoksen 21.12.2020 hallituksen esitykseksi laeiksi valtionavustuslain ja valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

[TEH0010067 Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtionavustuslain ja sv.docx 2112.docx](#) - Liite sisältää ruotsinkielisen tekstin HE-luonnoksen pääasiallisesta sisällöstä sekä lakiehdotuksista. Ruotsinkielinen HE-luonnoksen kuvaus ja kysymykset pyritään lisäämään lausuntopalveluun mahdollisimman pian vuoden 2021 alussa ja koko ruotsinkielinen käännös luonnoksesta noin tammikuun 2021 puolivälissä.

1 Lakiehdotus valtionavustuslain muuttamisesta

Valtionavustustoiminnan tietojärjestelmä 32 a §:n 2 momentti: Onko valtionavustustoiminnan tietojärjestelmään tallennettavien tietojen laatu säännelty riittävän tarkasti ja onko perusteltua, että tallennettavien tietojen laadusta ja tallentamistavasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella?

Valtionavustustoiminnan tietojärjestelmä 32 a §:n 4 momentti: Onko perusteltua, että valtionapuviranomainen voi toistaiseksi käyttää omaa valtionavustusten käsittelyyn ja hallintaan tarkoitettua tietojärjestelmää lakiehdotuksessa säädetyin edellytyksin vai tulisiko lakiehdotuksen lähtökohtana olla, että valtionavustustoiminnan tietojärjestelmään käyttöönotto tulisi kaikkia valtionapuviranomaisia sitovaksi riittävän siirtymisajan jälkeen?

Valtionavustustoiminnan tietojärjestelmä 32 a §: Onko ehdotettu säännös yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos säännöstä tulisi tarkistaa niin miten?

Valtionapuviranomaisen tiedonhallintaa koskevat veloitteet 32 b §:n 1 momentti: Onko perusteltua, että kukin valtionapuviranomainen toimii tiedonhallintalaissa tarkoitettuna tiedonhallintayksikkönä, vai tulisiko tiedonhallintayksikölle kuuluvien tehtävien toimivallasta säätää jollakin muulla tavalla?

Valtionapuviranomaisen tiedonhallintaa koskevat veloitteet 32 b §:n 2 momentti: Onko säännöksen 2 momentissa säännelty tietojen tallentamisvelvollisuus perusteltu ja jos on, tulisiko tallentamistavasta säännellä tarkemmin?

Valtionapuviranomaisen tiedonhallintaa koskevat veloitteet 32 b §: Onko ehdotettu säännös yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos säännöstä tulisi tarkistaa niin miten?

Henkilötietojen käsittely 32 c §: Onko säännöksessä ehdotettu Valtiokonttorin ja valtionapuviranomaisen yhteisrekisterinpitäjäyys perusteltu lähtökohta ja jos on, tulisiko sen sisällöstä säätää tarkemmin?

Henkilötietojen käsittely 32 c §: Onko säännöksen 2 momentissa säännelty henkilötietojen luovuttamista koskeva poikkeus säännelty riittävän selvästi ja soveltamisalaltaan riittävän kattavaksi?

Henkilötietojen käsittely 32 c §: Onko ehdotettu säännös yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos säännöstä tulisi tarkistaa niin miten?

Tietojen ja asiakirjojen säilytys ja arkistointi 32 d §: Onko valtionavustustoiminnan tietojärjestelmään tallennettavien tietojen ja asiakirjojen yleinen 10 vuoden säilytysaika siihen liittyvine poikkeuksineen perusteltu lähtökohta?

Tietojen ja asiakirjojen säilytys ja arkistointi 32 d §: Onko säännöksen 2 momentissa ehdotettava Valtiokonttorin ja valtionapuviranomaisen toimivalta tietojen ja asiakirjojen arkistoinnin osalta riittävän selvä?

Tietojen ja asiakirjojen säilytys ja arkistointi 32 d §: Onko ehdotettu säännös yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos säännöstä tulisi tarkistaa niin miten?

Voimaantulosäännös: Onko ehdotettu erillinen siirtymäaika lain 32 b §:n 2 momentissa säännellylle tietojen tallentamisvelvollisuudelle perusteltu ja oikean pituinen vai olisiko perusteltua, että tallentamisvelvollisuus tulisi voimaan samanaikaisesti lain yleisen voimaantulon kanssa?

2 Lakiehdotus valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

Valtiokonttorin tehtävät 2 §: Onko valtiokonttorin uusista lakisääteisistä tehtävistä säädetty riittävän selvästi?

Valtiokonttorin tiedonsaantioikeus 2 c §: Onko Valtiokonttorin oikeudesta saada tietoja muiden viranomaisten rekistereistä säädetty riittävän selvästi ja kattavasti?

Onko ehdotettu lakiehdotus yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos lakiehdotusta tulisi tarkistaa niin miten?

3 Lakimuutokset ja valtionavustustoiminta

Onko hallituksen esitys perusteltu ja sisällöltään oikeassa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin?

Valtionavustustoimintaa ja yhteisiä tietojärjestelmäpalveluja koskevat yleiset havainnot

4 Lausunnon täydentäminen

Lausunnonantaja voi tarvittaessa koota esimerkiksi hallinnonalansa tai toimialansa muiden valtionapuviranomaisten näkemyksiä ja sisällyttää ne lausuntoonsa erilliseksi liitteeksi.

Voit jättää liitteitä lausunnon yhteyteen. Sallittuja tiedostoformaatteja ovat: pdf, doc, docx, xls, xlsx, ppt, pptx, csv, txt, rtf, zip, jpg, jpeg, png, gif and tif. Liitetiedostojen koko tulee olla pienempi kuin 50 Mb.

Narikka Jouko
Valtiovarainministeriö

Narikka Jouko
Valtiovarainministeriö